

16—19 februari

Debatter m. m.

Tisdagen den 16 februari	Sid.
Interpellation av herr Lager om rätt för postverket att driva checklöneverksamhet, m. m.	3
Meddelande ang. enkel fråga av fru Hamrin-Thorell ang. abortlagstiftningen	4

Onsdagen den 17 februari	
Statschefens behörighetsålder	5
Interpellationer:	
av herr Kilsmo ang. upplåtelse av kyrka för jordfästning	8
av herr Pettersson, Harald, ang. taxan för köttbesiktning vid kontrollslakterier	9
av herr Isacson ang. beskattningen av inkomst av jordbruk	10

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 17 februari	
Konstitutionsutskottets memorial nr 1, ang. vissa vilande förslag till ändringar i grundlagarna	5
— utlåtande nr 2, ang. antalet riksdagens ombudsmän och deras ämbets titlar	8

	Sid.
Statsutskottets utlåtande nr 16, ang. fråga om befrielse från ersättningskyldighet till kronan	8
— nr 17, ang. livränta till vissa personer	8
— nr 18, ang. frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan m. m.	8
Bevillningsutskottets betänkande nr 1, ang. det promilletal, varmed skogsvårdsavgiften för år 1965 skall utgå	8
— nr 2, ang. skattefrihet för ersättning till offer för nationalsozialistisk förföljelse	8
Bankoutskottets utlåtande nr 4, ang. granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning	8
Jordbruksutskottets utlåtande nr 2, ang. utgifter å tilläggsstat II: jordbruksärenden	8
— nr 3, ang. försäljning av viss kronan tillhörig mark m. m.	8

Tisdagen den 16 februari

Kammaren sammanträdde kl. 15.00; och dess förhandlingar leddes av herr andre vice talmannen.

Justerades protokollen för den 9 och den 10 innevarande månad.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 1, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1965/66 för kungl. hov- och slottsstaterna.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet motionen nr 635.

Föredrogs och bordlades ånyo konstitutionsutskottets memorial nr 1 och utlåtande nr 2, statsutskottets utlåtanden nr 16—18, bevillningsutskottets betänkanden nr 1 och 2, bankoutskottets utlåtande nr 4 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 2 och 3.

Anmälades och bordlades Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade proposition nr 23, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 och 13 §§ lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen.

Interpellation om rätt för postverket att driva checklöneverksamhet, m. m.

Herr LAGER (k) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Under senaste tid har affärsbankerna, med undantag för den statsägda Sveriges kreditbank, klagat över att checklöneverkelsen förorsakar dem rätt avsevärda förluster. Genom

pressen har bankledningarna preciserat förlusterna till 25 å 50 kronor per år och konto. En bank som har, låt oss säga 100 000 checklönekonton, skulle alltså betungas med en årlig förlust på dessa konton av 2,5 till 5 miljoner kronor. För att råda bot mot detta har bankledningarna förutskickat särskilda avgifter, som dels skulle drabba inbetalarna på dessa konton, dels kontoinnehavarna vid utställandet av check.

Checklöneformen har snabbt vunnit popularitet. För närvarande lär antalet sådana konton uppgå till ca 500 000. De hittills vunna erfarenheterna ger vid handen att fördelarna med denna utbetalningsform av löner överväger nackdelarna för både lönebetalaren och lönemottagaren. Man kan utgå från att om affärsbankerna inför extra avgifter på checklönekonton kommer dessa att snabbt likvideras.

Det är fullt begripligt att affärsbankerna inte vill förlora pengar på någon del av sin verksamhet. Dessa banker ser ju inte som sin främsta uppgift att betjäna allmänheten utan att förtjäna på den. Ett enkelt sätt att göra sig kvitt den förlustbringande verksamheten vore naturligtvis att upphöra med den. Mig veterligt tvingar lagen inte en affärsbank att tillhandahålla checklönekonton.

Då emellertid bankerna tydligen inte i första hand söker denna utväg vore det på sin plats att statsmakterna räckte dem en hjälpare hand. Två utvägar kan tänkas. Den första är att Sveriges Kreditbank finge ensamrätt att driva checklöneverkelsen. Den andra är att postverket erhöle rätt att utvidga sin giroverksamhet till att omfatta också checklöneverkelsen. Den förra lösningen har nackdelen att Kreditbanken förfogar över ett relativt litet antal bankkontor. Om postverket däremot får

Meddelande ang. enkel fråga

möjligheter till den nämnda utvidgningen skulle allmänheten kunna ges en väsentligt bättre service. Antalet postkontor och poststationer uppgår nu till ca 3 700, dvs. väsentligt fler än alla bankers sammanlagda antal avdelningskontor. Den flitigt diskuterade olägenheten för lönechecksinnehavare att bankerna har lördagsstängt under sommaren skulle därmed också i stort sett försvinna. Postkontor och -stationer måste av flera skäl hur som helst hålla öppet också på lördagarna.

Med vad här anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande frågor:

Har man inom regeringen övervägt att ge Sveriges Kreditbank ensamrätt till checklönerörelse; och

har statsrådet för avsikt att undersöka möjligheterna att ge postverket rätt att driva checklönerörelse?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Anmälades och bordlades följande under sammanträdet till herr andre vice talmannen avlämnade motioner:

nr 636, av herr *Larsson, Nils Theodor*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 19, angående vissa frågor rörande älgjakt m. m.;

nr 637, av herr *Olsson, Erik*, och herr *Lundin*, i anledning av Kungl. Maj:ts

proposition nr 19, angående vissa frågor rörande älgjakt m. m.;

nr 638, av herr *Wikberg* och herr *Gustafsson, Nils-Eric*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 19, angående vissa frågor rörande älgjakt m. m.; samt

nr 639, av herrar *Adolfsson* och *Lager*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 21, med förslag till lag om kommunala renhållningsavgifter.

Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla fråga denna dag framställdes av fru *Hamrin-Thorell* (fp) till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet: »När ämnar Justitieministern tillätta den i första lagutskottets utlåtande nr 48 år 1964 förordade utredningen rörande arbortlagens tillämpning och verkningar i skilda hänseenden samt i samband därmed också av samhällets rådgivnings- och hjälpverksamhet för kvinnor i abortsituation, eller överväger Justitieministern numera en allmän översyn av abortlagstiftningen?»

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 15.07.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Onsdagen den 17 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 23, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 och 13 §§ lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen.

Föredrogs och hänvisades motionerna nr 636—638 till jordbruksutskottet och motionen nr 639 till konstitutionsutskottet.

Ang. statschefens behörighetsålder

Föredrogs ånyo konstitutionsutskottets memorial nr 1, med uppgift på vissa vilande förslag till ändringar i grundlagarna.

I detta memorial hade utskottet till grundlagsenlig behandling för riksdagen anmält sex i memorialet införda, vid 1964 års riksdag jämlikt 64 § riksdagsordningen som vilande antagna förslag till ändringar i rikets grundlagar, nämligen

1) förslag till ändrad lydelse av §§ 39, 41 och 93 regeringsformen, §§ 53 och 67 riksdagsordningen samt § 2 successionsordningen;

2) förslag till ändrad lydelse av § 81 regeringsformen;

3) förslag till ändrad lydelse av §§ 96—102, 106 och 110 regeringsformen samt §§ 42 och 68 riksdagsordningen;

4) förslag till ändrad lydelse av § 110 regeringsformen;

5) förslag till ändrad lydelse av § 33 regeringsformen; samt

6) förslag till ändrad lydelse av 7 kap. 3, 4, 6 och 8 §§ tryckfrihetsförordningen.

Med avseende på förslagen under 1)—5) hade utskottet hänvisat till propositionen nr 140 och konstitutionsutskottets utlåtande nr 19 vid 1964 års riksdag, med avseende på förslaget under 6) till propositionen nr 133 och konstitutionsutskottets utlåtande nr 13 vid samma riksdag.

Det under 1) införda förslaget innebär bland annat, att statschefens behörighetsålder skulle höjas från 21 till 25 år.

Herr SVENINGSSON (h):

Herr talman! Vid vårriksdagen 1964, de sista dagarna i maj månad, när de förslag som nu redovisas i konstitutionsutskottets memorial nr 1 antogs av riksdagen som vilande grundlagsändringar, förekom det en reservation av några ledamöter i konstitutionsutskottet beträffande förslaget att statschefens myndighetsålder skulle höjas från 21 till 25 år. Vi kunde inte finna detta förslag till grundlagsändring tillräckligt motiverat.

Jag för min del hörde förra året till reservanterna, och jag ansåg att det var andra motiv än att åldersgränsen i detta fall var för låg som fanns bakom detta förslag i Kungl. Maj:ts dåvarande proposition nr 140.

Nu hör det inte till ordningen vid behandlingen andra gången av ett grundlagsförslag, att det då antecknas reservation till utskottsmemorialet, utan den form som härvidlag får användas är att vid behandlingen i kammaren anmäla sin mening och ställa yrkande.

Det finns ingen anledning att nu återupprepa de uttalanden som gjor-

Ang. statschefens behörighetsålder

des och de argument som användes för betydligt mindre än ett år sedan. Jag vill bara vid detta tillfälle ha sagt, att jag har kvar samma uppfattning som jag gav uttryck för den 29 maj förra året när grundlagspropositionen behandlades. Jag hävdade då att det inte finns någon anledning att i den situation, vari vi befinner oss, höja statschefens myndighetsålder.

Jag vill också ha sagt att behörighetsåldern i många andra sammanhang under de senaste årtiondena har sänkts. Här skulle kunna räknas upp många fall, där utvecklingen gått i rakt motsatt riktning mot det förslag beträffande statschefens myndighetsålder som i dag slutgiltigt behandlats.

I dagarna har tillsatts en utredning, som fått uppgiften att utreda och lägga fram förslag om en ändrad myndighetsålder i allmänhet. Säkerligen kommer det i sinom tid ett förslag från denna utredning om en sänkning av den allmänna myndighetsåldern. Såsom jag uttalade i den tidigare åberopade debatten kan utvecklingen i tiden inte sägas gå i riktning mot en höjd behörighetsålder.

Jag hemställer således, herr talman, även denna gång om avslag på förslaget om en ändring av statschefens myndighetsålder från 21 till 25 år, vilket således innebär avslag på det med 1 betecknade förslaget i konstitutionsutskottets memorial nr 1.

Herr **RISBERG** (h):

Herr talman! Som vi nyss hört av herr Sveningsson har det av formella skäl icke varit möjligt att reservera sig i detta ärende, och av den anledningen tillåter jag mig att redovisa min uppfattning inför kammaren.

I ett flertal motioner förra året av bl. a. herrar Mattsson, Thorsten Larsson och Gösta Jacobsson i denna kammar samt herrar Hamrin i Jönköping, Gustafson i Göteborg, Boo och Larsson

i Borrby i andra kammaren hemställdes att statschefens behörighetsålder skulle vara oförändrad. Det kan vara skäl att erinra sig att 1809 års regeringsform i sin första lydelse innebar att Konungens myndighetsålder skulle vara 21 år. Under motivering att förmyndarregeringen ej borde sitta längre än nödvändigt gjordes år 1815 en grundlagsändring varigenom Konungens myndighetsålder sänktes till 18 år. År 1949 höjdes gränsen åter till 21 år.

Man kan i detta sammanhang erinra sig att det inte finns någon formell myndighetsålder stadgad för statsråd, varför det alltså åtminstone teoretiskt skulle kunna inträffa att ordföranden i en tillförordnad regering skulle vara yngre än 25 år. Jag har inte heller kunnat finna, att man nämnt någon minimiålder för riksföreståndare i det nu framlagda förslaget.

I likhet med förra årets reservanter kan jag inte inse, att man nu, då Konungens konstitutionella makt är reellt så mycket mindre än tidigare, har någon anledning att företa en ny höjning av behörighetsåldern. Man bör dessutom, som herr Sveningsson sade, hålla i minnet att vad dagens diskussion behandlar är sänkning av både rösträtts- och myndighetsåldern.

Jag vill av dessa orsaker, herr talman, ansluta mig till det av herr Sveningsson framförda yrkandet.

Herr **ELMGREN** (s):

Herr talman! Herr Sveningsson yttrade i sitt anförande, att han fann det onödigt att upprepa den argumentering som förebragts förra året och ta upp samma debatt som då hölls. Med hänsyn till denna återhållsamhet från herr Sveningssons sida skall inte heller jag gå in på någon debatt.

Herr talman! Jag ber att på samtliga sex punkter i konstitutionsutskottets memorial nr 1 få yrka bifall till de vilande grundlagsförslagen.

Herr DAHLBERG (s):

Herr talman! Kammaren vet att det också fanns en annan ståndpunkt vid fjolårets behandling av förevarande fråga, nämligen att tronföljarens behörighetsålder skulle sättas till 30 år i stället för 25 år.

Jag skall nu inte närmare motivera denna inställning, men vill göra kammaren uppmärksam på att i det aktuella fallet, om man utgår från att den nuvarande kronprinsen är född 1946, och tar alla övriga medborgare som är födda 1946, skulle denna årsklass kunna påverka den politiska utvecklingen i detta land första gången vid 1968 års riksdagsmannaval. De som är födda 1946 får alltså rösträtt, men de är inte behöriga att bli valbara till riksdagsmän. Där är nämligen valbarhetsåldern 23 år. De kan alltså i det avseendet ställa upp första gången vid 1972 års riksdagsmannaval.

Detta betyder att det förslag som nu ligger på riksdagens bord de facto innebär, att landet kan få en konung redan 1971, alltså ett år tidigare än motsvarande årskull kan väljas in i den lagstiftande församlingen. I det aktuella fallet ligger det så till att 25 år är för låg ålder med hänsyn till läget i vårt kungahus.

Det är inte bara i detta fall som man har olika behörighetsålder. För nämndemän är behörighetsåldern 25 år. Likadant är det med domare. Den ålder på 21 år för statschefen, som här har yrkats av högern, är i alla fall en behörighetsålder, som är långt under den som är gängse i alla andra sammanhang när det gäller inflytande på samhället.

Jag skall inte göra något yrkande i detta fall, men jag vill i alla fall få antecknat till riksdagens protokoll, att jag vidhåller samma uppfattning som jag gjorde mig till tolk för då frågan behandlades vid föregående års riksdag, nämligen att behörighetsåldern för statschefen borde vara 30 år.

Ang. statschefens behörighetsålder

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att med anledning av vad därunder yrkats de sex som vilande antagna förslagen till grundlagsändringar komme att upptagas till avgörande var för sig i den ordning de återfunnes i förevarande memorial.

I fråga om *det under 1) i memorialet införda vilande grundlagsändringsförslaget* gjorde herr talmannen propositioner, först på antagande av detsamma samt vidare därpå att förslaget skulle förkastas; och förklarade herr talmannen, efter att hava upprepat propositionen på förslagens antagande, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Sveningsson* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som antager det i konstitutionsutskottets memorial nr 1 under 1) införda vilande förslaget till ändrad lydelse av §§ 39, 41 och 93 regeringsformen, §§ 53 och 67 riksdagsordningen samt § 2 successionsordningen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, förkastas nämnda grundlagsändringsförslag.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes till en början omröstning genom uppresning. Herr talmannen förklarade, att enligt hans uppfattning flertalet röstat för ja-propositionen.

Då emellertid herr *Sveningsson* begärde rösträkning, verkställdes nu votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 86;

Nej — 22.

Interpellation ang. upplåtelse av kyrka för jordfästning

Därjämte hade 2 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

På särskilda propositioner antogos sedermera *de under 2)–6) i memorialet införda vilande grundlagsändringsförslagen*.

Vid förnyad föredragning av konstitutionsutskottets utlåtande nr 2, i anledning av motion angående antalet riksdagens ombudsmän och deras ämbets titlar, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fråga om befrielse från ersättningskyldighet till kronan;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående livränta till vissa personer; och

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan m. m.,

varvid utlåtandena nr 17 och 18 föredrogos punktvis till avgörande.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, såvitt propositionen angår det promilletal, varmed skogs-vårdsavgiften för år 1965 skall utgå; och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skattefrihet för ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av bankoutskottets utlåtande nr 4, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogos ånyo och företogs punktvis till avgörande jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65, såvitt propositionen avser jordbruksärenden; och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av viss kronan tillhörig mark m. m.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Interpellation ang. upplåtelse av kyrka för jordfästning

Herr KILSMO (fp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Alltjämt förekommer det fall, då upplåtelse av statskyrka vägras för jordfästning utan svenska kyrkans ordning. Detta för ofta med sig stora svårigheter och uppfattas som ett utslag av intolerans och förföljelse mot oliktankande.

Med hänvisning till detta anhåller jag om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande interpellation:

Är herr statsrådet beredd att föreslå en sådan ändring av § 10 i lag om jordfästning, att paragrafen i fråga utesluter den godtycklighet, som nu kan förekomma vid dess tillämpning?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågasvarande spörsmål finge framställas.

Interpellation ang. taxan för köttbesiktning vid kontrollslakterier

Ordet lämnades härefter till herr **PETTERSSON, HARALD**, (cp), som yttrade:

Herr talman! I statsverkspropositionen föreslås för budgetåret 1965/66 4 251 000 kronor till täckande av vissa kostnader för köttbesiktning vid kontrollslakterier. På driftbudgetens inkomstsida beräknas avgifterna vid köttbesiktning till 4 900 000 kr. Några statsfinansiella skäl till ändring av köttbesiktningstaxan under det kommande budgetåret synes således ej föreligga.

Det finns emellertid anledning att bringa klarhet i en del frågor angående köttbesiktningstaxans principiella uppbyggnad.

Efter förslag av Kungl. Maj:t beslöt riksdagen 1962 att förstatliga besiktningsveterinärorganisationen. I den utredning som föregick beslutet förordades, att slakteriägarna skulle vara skyldiga att ytterst bestrida kostnaderna för avlönande av besiktningsveterinärerna. Detta skulle ske genom särskilda avgifter enligt en taxa. Denna skulle utformas så att statens inkomster av avgifterna i huvudsak skulle motsvara kostnaderna. Representanter för de berörda slakteriägarna hade inget att erinra mot att taxan utformades i anslutning till den faktiska kostnadsfördelningen. Taxeutgifterna förutsattes bli sådana att vissa grupper av slakterier inte subventionerade andra. Taxeförslaget utformades så att slutresultatet blev en fördelning mellan ytterlighetsalternativen, å ena sidan de på slakteriet belöpande faktiska kostnaderna och å andra sidan ett genomsnittligt taxebelopp per slaktenhet. De av utredningen angivna huvudprinciperna för taxan godtogs av departementschefen.

På hösten 1962 fastställde Kungl. Maj:t i skrivelse till veterinärstyrelsen köttbesiktningstaxan innebärande en grundavgift för varje kontrollslakteri

på 27 000 kronor och en s. k. enhetsavgift med 1 krona för var och en av de 10 000 första slaktenheterna och 50 öre för envar av därpå följande enheter.

Vid samma tillfälle uppdrog Kungl. Maj:t åt veterinärstyrelsen att i samråd med riksrevisionsverket årligen undersöka huruvida, med hänsyn till utvecklingen av statens kostnader för besiktningsveterinärorganisationen samt utfallet av gällande köttbesiktningstaxa, avgifterna enligt taxan bör ändras för bibehållande av kostnadstäckning i enlighet med principerna i propositionen 1962.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 30/6 1964 hemställde veterinärstyrelsen i samråd med riksrevisionsverket om höjning av grundavgiften till 29 700 kronor och av enhetsavgifterna till 1,10 kronor respektive 55 öre. Kungl. Maj:t har den 24/9 1964 beslutat att fr. o. m. den 1/10 1964 enhetsavgifterna skall utgöra 1,10 kronor resp. 60 öre. Grundavgiften skall vara oförändrad.

Den beslutade ändringen innebär att den procentuella höjningen blir stor för slakterier där större delen av besiktningkostnaderna härrör från de på antalet slaktenheter beräknade kostnaderna, d. v. s. där grundavgiften är förhållandevis liten. De små slakterierna har fått en mindre procentuell höjning. Slakterier med mindre än 10 000 slaktenheter har fått en kostnadshöjning på 2,8 procent medan slakterier som har mer än 10 000 slaktenheter har fått sina kostnader höjda med 11,6 procent. De största slakterierna får sina kostnader höjda med över 17 procent.

Taxeförändringen kan antagas få en negativ inverkan på rationaliseringen av slakterinäringen mot effektivare och ändamålsenligare företagsenheter. Den strider också principiellt mot det avtrappningssystem med lägre avgifter för kvantiteter över en viss gräns och det system av grundavgifter och enhetsavgifter som fastställts.

Systemets rationaliseringspådrivande effekt har försvagats genom änd-

Interpellation ang. beskattningen av inkomst av jordbruk

ringsbeslutet. Den önskade effekten kunde ha åstadkommits genom att enbart grundavgiften hade höjts.

Med hänvisning till det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få ställa följande frågor:

1. Är herr statsrådet villig lämna upplysningar om anledningen till att Kungl. Maj:t frångått de huvudprinciper för köttbesiktningstaxan som accepterades i propositionen 157 1962?

2. Har herr statsrådet för avsikt att föreslå en sådan ändring av den gällande taxan att den ursprungliga kostnadsfördelningen återställes?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. beskattningen av inkomst av jordbruk

Herr ISACSON (h) fick nu ordet och anförde:

Herr talman! Det har vid otaliga tillfällen under senare år gjorts gällande att jordbrukets rationalisering måste forceras. Även representanter för regeringen har ofta hävdad dessa synpunkter. Utan tvekan betyder en forcerad rationalisering inom jordbruket ökade möjligheter till förbättrad ekonomi, vilket på sikt inte enbart är av intresse för jordbrukarna själva.

Jordbrukets rationalisering är emellertid beroende av en rad faktorer som man ofta bortser från i den allmänna debatten, där man tyvärr ofta kritiserar jordbruket för en alltför försiktig rationaliseringstakt. Två faktorer vill jag här fästa uppmärksamheten på.

Rationaliseringen är i mycket hög grad beroende av vilka finansieringsmöjligheter som står till buds. Såväl själva storleksrationaliseringen som de investeringar som måste göras i byggnader, markanläggningar och maskiner binder stora kapitalbelopp, där man även vid en långt driven specialisering

kan konstatera att kapitalinvesteringarna i förhållande till omsättningens storlek som regel är väsentligt större i denna näring än i andra. Jag vill här endast peka på de kalkyler som redovisas inom en expertgrupp inom 1960 års jordbruksutredning (SOU 1963:66) »Lantbrukets effektiviseringsvägar». Av dessa beräkningar framgår att man bör räkna med kapitalinvesteringar ofta över en kvarts miljon pr årssysselsatt inom jordbruket.

Själva finansieringsfrågan är sålunda en av kärnfrågorna vid den framtida jordbruksrationaliseringen. Då emellertid 1960 års jordbruksutredning i sina direktiv även fått i uppdrag att lägga fram förslag om jordbrukets framtida kapitalförsörjning bortser jag från denna problematik just nu. Så mycket viktigare är det emellertid att jordbruksnäringsen får en ändamålsenlig och rationaliseringsbefrämjande skattelagstiftning, där avskrivningsreglerna för gjorda investeringar anpassas till moderna krav.

I ett avseende har herr statsrådet och chefen för finansdepartementet framlagt ett sådant förslag som antagits av riksdagen. Jag syftar härvid på gällande avskrivningsregler för täckdikning. Man hade vågat hoppas på att denna reform snabbt skulle följas av andra.

Våren 1963 avlämnade den särskilda sektionen inom skattelagsakkunniga en promemoria till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet med förslag till ändrade bestämmelser om avdrag för värdepappersinnehav i jordbrukets driftbyggnader m. m. Förslaget som omedelbart remissbehandlades, varvid flera värdefulla synpunkter på dessa problem framkom, har emellertid ännu inte gjorts till föremål för förslag till riksdagen.

Såväl de sakkunniga som ett flertal remissinstanser har fäst uppmärksamheten på dels hur irrationella våra nuvarande bestämmelser är på detta område dels hur nödvändiga ändamålsenliga regler är för att möjliggöra de

Interpellation ang. beskattningen av inkomst av jordbruk

kostnadskrävande investeringar som måste ske om jordbrukets rationalisering skall kunna möjliggöras.

Med stöd av det sagda får jag därför anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet ställa följande frågor.

1. Vilket samband vill herr statsrådet sätta mellan rationaliseringstakt och beskattningsregler?

2. När avser herr statsrådet att för riksdagen framlägga förslag till ändamålsenliga skatteregler för jordbruksnäringsen?

Kammaren medgav, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Herr TALMANNEN yttrade:

Jag ber att få meddela att arbetsple-num nästa onsdag kommer att hållas kl. 14. Förut har angivits kl. 10 eller kl. 14.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.36.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Fredagen den 19 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00; och dess förhandlingar leddes av herr andre vice talmannen.

Justerades protokollet för den 12 innevarande månad.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare

För deltagande i EFTA:s minister-råds sammanträde i Genève får jag härmed anhålla om tjänstledighet från riksdagsarbetet under tiden den 23/2—den 24/2 1965.

Stockholm den 18 februari 1965

Gunnar Lange

Den begärda ledigheten beviljades.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 51, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, såvitt propositionen angår det promilletal, varmed skogs-vårdsavgiften för år 1965 skall utgå; och

nr 52, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skattefrihet för ersättning till offer för nationalsocialistisk förföljelse.

Anmäldes och bordlades statsutskottets utlåtanden:

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1965/66 inom finansdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för bud-

getåret 1965/66 inom civildepartementets verksamhetsområde;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1965/66 till oförutsedda utgifter;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen behandlade för flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 15, i anledning av väckta motioner om ändrad ordning för vissa anslags uppförande i statsbudgeten;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret

1964/65, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde; och

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av visst äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående

de fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag; och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461).

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.07.

In fidem

Fritz af Petersens